

ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Διὰ μὲν τὰς Ἀθήνας Δραχ. ν. 6
Διὰ δὲ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὰς Ἐπαρχίας. 7
Διὰ δὲ τὸ Ἐξωτερικὸν φράγκα χρυσ. 8
Διὰ δὲ τοὺς ἐν τῷ ἑσωτερικῷ τῆς Ἀνατολῆς
μετὰ τὼν ταχυδρομικῶν τελῶν 10
Οὐδεμία πληρωμὴ γίνεται ἀνευ ἀποδείξεως.
Πᾶσα δὲ ἀπόδειξις πληρωμῆς πρέπει νὰ ᾖ ἐντυπος καὶ νὰ
φέρῃ τὴν Σφραγίδα καὶ τὴν Ἑπογραφὴν τῆς Διευθύνσεως.

Συντάσσεται ὑφ' οὗ καὶ ἀνέκαθεν δρουν.

Ἐπιστολαί, ὡς καὶ πᾶν ἑγγραφον, ἐπιγράφονται

Πρὸς τὴν **Σύνταξιν τῆς Θρησκευτικῆς**
ἑφημερίδος «Σιών» εἰς Ἀθήνας.

Ἐκδίδεται τετράκις τοῦ μηνός.

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ

Ἐν Ἀθήναις παρὰ τῇ Δ. εὐθύσει τῆς θρησκευτικῆς ἑφημερίδος
Σιών (Παρὰ τῇ Ἀγ. Εἰρήνῃ, ὁδ. Καρόνη, ἀριθ. 7)

Ἐν δὲ ταῖς ἑπαρχίαις καὶ τῷ ἑσωτερικῷ παρὰ τοῖς κ. κ. ἀν-
ταποκριταῖς αὐτῆς.

Διατίθεται σύντομοι καὶ σύμφωνα πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἑφη-
μερίδος γίνονται διὰ τὴν πρὸς καταχώρησιν.

«Καθεύδοντες διατελοῖτε ἂν, εἰ μὴ τινα ἄλλον»

ὁ Θεὸς ἐπιπέμψει κηδόμενος ὑμῶν»

Σωκράτης.

«Ἦξει ἐκ ΣΙΩΝ ὁ ρυόμενος . . . ἐκ γὰρ Σιών ἐξελεύσεται

νόμος, καὶ κρινεῖ ἀνὰ μέσον τῶν ἐθνῶν» Ἡσαίας.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΗ΄

ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Ἱεροσόλυμα 17 Ἀπριλίου 1888.

Κύριε Διευθυντά τῆς «Σιών»,

Ἀνέβην τὴν ἐκ 18 βαθμίδων κλίμακα, ἣν ἀνέ-
φερον ἐν τέλει τῆς ἐπ' ἐπιστολῆς μου, καὶ ἵσταμαι
ἤδη ἐπὶ τοῦ ὅρους Γολγοθᾶ, ὅπως λάβω ἐκ τοῦ πλη-
σίον τὰς περὶ τοῦ μέρους τούτου σημειώσεις. Εἶναι
ἤδη νῦν μετὰ τὸ πέρας τῆς ἱερᾶς Ἀκολουθίας τοῦ
πρώτου Νυμφίου, καὶ ἵσταμαι στηριζόμενος ἐπὶ τῶν
κιγκλίδων τῆς κλίμακας, ἀτενίζων ἀκριβῶς εἰς τὸν
τόπον, ἐν ᾧ ἐπήχθη ὁ Σταυρὸς, καὶ ἔρρευσεν τὸ αἷμα
τοῦ Σωτῆρος τῆς ἀνθρωπότητος. Ὅποῦ ἐξοχοί !
ὁποῦ ἀπερίγραπτοι ἐντυπώσεις ! Ἴσταμαι ἐπὶ τοῦ
σεμνοτέρου καὶ ἀγιωτέρου τόπου τῆς γῆς ! Ἴσταμαι
ἐπὶ τοῦ λόφου, ὅστις ἐγένετο τὸ θέατρον τῶν παθῶν
καὶ τῶν τελευταίων ἀλγεινοτάτων σκηνῶν τοῦ κατ'
ἐξοχὴν μαρτυρικοῦ θανάτου, δι' οὗ ἐξηγοράσθη ὁ πε-
πραμένος ὑπὸ τὴν ἀμαρτίαν ἄνθρωπος, δι' οὗ θά-
νάτου ἀναγεννήθη ἡ φύσις, ἀνεκτήθη ἡ προσωπικὴ
τοῦ ἀνθρώπου ἐλευθερία, καὶ ἐτέθησαν αἱ βῆσεις τῆς
ἀληθοῦς ἀναπτύξεως, τῆς ὑγιούς σοφίας καὶ τοῦ
ὑγιούς καὶ ἀσφαλοῦς πολιτισμοῦ τῶν ἐθνῶν. Ἴστα-
μαι ἐπὶ τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἐπραγματοποιήθησαν πάντα
τὰ κεκηρυγμένα ὑπὸ τῶν προφητῶν, πάντα τὰ σκια-
γραφήντα ὑπὸ τῶν φιλοσόφων, πάντα τὰ προσδοκώ-
μενα ὑπὸ τῶν ἐθνῶν. Ἴσταμαι ἐπὶ τοῦ τόπου, ἐνθα
ἡ Παλαιὰ Διαθήκη ἐτέθη ἀνεωγμένη ἀπέναντι τῆς
Νέας Διαθήκης μετὰ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, καὶ ὑπε-
γράφη καὶ ἐσφραγίσθη αἰώνιον καὶ ἀνκαλλώτων
συμβόλαιον μετὰ πλάσους καὶ πλάσματος, τὸ συμβό-
λαιον τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλη-
σίον. Ἴσταμαι, τέλος, ἐπὶ τοῦ τόπου, ἐν ᾧ οἱ δάκτυ-
λοι τοῦ Δημιουργοῦ, ἐμβάψαντες τὴν ὀλίβιον διὰ τὸν
κόσμον γραφίδα ἐν τῷ ἐκρέοντι αἵματι ἐκ τῆς πλευ-
ρᾶς τοῦ Σωτῆρος, ἀνέγραψαν ἀνεξίτηλως ἐπὶ τῶν
πτυγῶν τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου τὴν λέξιν **ἀνά-
πλασις**.

Ἐπὶ τοῦ τόπου τούτου ἵσταμαι, ὅστις καλεῖται
Γολγοθᾶς, ἡ Κρανίου τόπος. Ὁ λόφος οὗτος συγ-
κεντρωτὶ ἐν ἑαυτῷ πολλὰς σοφίας καὶ διδακτικὰς
παραδόσεις, ὥς οἱ ἄνθρωποι, ὡς ἱερεῖς καὶ πολυτί-
μους, ἐτήρησαν, καὶ διαδοχικῶς ἀπὸ πατέρων εἰς
τέκνα μετέδωκαν. Ἡ πολυτιμότερα καὶ ἀρχαιοτέρα
τῶν παραδόσεων τούτων εἶναι, ὅτι ὁ πρωτόπλαστος
Ἀδὰμ, ἐκδιωχθεὶς ἐκ τοῦ ἐν Ἐδὲμ ἐπιγεῖου παραδεί-
σου, κατόκησε τὰ μέρη τῆς Ἰουδαίας, τὰ δὲ λεί-

ψαν αὐτοῦ, καὶ ἰδίως ἡ κεφαλὴ, ἐτάφησαν ὑπὸ τὸν
λόφον τοῦτον τοῦ Γολγοθᾶ, ὅστις διὰ τοῦτο καὶ ἐπε-
κλήθη Κρανίου, καὶ τόπος Κρανίου. Ἐπὶ τοῦ λόφου
τούτου λοιπὸν ἐστήριζεν ὁ Ἄδης, ἐπὶ 3,000 καὶ
ἐπέκεινα ἔτη, τὰς ἐνδείξεις τῆς δυνάμεως αὐτοῦ καὶ
τὸ μαρτύριον τῆς νίκης, ἣν ὁ ἄρχων αὐτοῦ, ὁ διά-
βολος, ἐπήνεγκεν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀλλὰ τὸ
πλήρωμα τῶν κυριῶν ἐλήλυθε καὶ ἐν αὐτῷ τῷ λόφῳ
τοῦ Γολγοθᾶ ἡ σημεῖα τοῦ Ἄδου κατήσχυμένη κα-
τεβίβασθη, καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ ἀνστράφη διὰ παν-
τός· τὸν κεντρίον δὲ ἐπὶ τοῦ λόφου αὐτοῦ ἀνυψώθη ὁ
ἱστός τῆς νικηφόρου σημαίας, ἦτοι ὁ Σταυρὸς τοῦ
Χριστοῦ, δι' οὗ ὁ Ἄδης κατεβλήθη, ὁ θάνατος ἐνι-
κῆθη, ὁ οὐρανὸς ἠνοιχθή, καὶ τὸ ἀνθρώπινον γένος
ἀνέκστηεν ἐλπίδας αἰωνίου ζωῆς.

Ἐν τούτοις ὑπῆρχον ἐκάστοτε ἄνθρωποι, δικρι-
λονεικῆσαντες τὴν γνησιότητα τοῦ λόφου τούτου τοῦ
Γολγοθᾶ, ὅτι δῆθεν εἶναι ἄδελον, ἐν ὧν ὁ τό-
πος οὗτος εἶναι ἐκεῖνος, ἐν ᾧ ἐπήχθη ὁ Σταυρὸς
τοῦ Χριστοῦ. Καὶ διὰ τοῦτο ἀνάγκη νὰ γράψω ὀλίγα,
ἀφορῶντα εἰς τὴν γνησιότητα τοῦ λόφου τούτου ὡς
λόφου Γολγοθᾶ.

Ἀρκεῖ ἐκ πρώτης ὀψεως νὰ διανοηθῇ τις, καὶ νὰ
λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ σημαντικὸν ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον
εἶχον ἀνέκαθεν οἱ Χριστιανοὶ περὶ τῶν ἁγίων τόπων,
καὶ ἰδίᾳ περὶ τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τοῦ Τάφου τοῦ Σω-
τῆρος· ἀρκεῖ δὲ καὶ νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἱστορικὴν
ἀλήθειαν, ὅτι ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Χριστοῦ μέχρι
τῆς σήμερον οὐδέποτε, οὐδ' ἐπὶ μίαν ἡμέραν, ἐξέλι-
πον οἱ Χριστιανοί, ἡ ἡ ὑπεροχὴ τῶν Χριστιανῶν, ἐκ
τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀμέσως θὰ ἀνα-
γνωρίσῃ καὶ θὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι οἱ ἐκάστοτε Χρι-
στιανοί, μέγιστον ἐνδιαφέρον ἔχοντες περὶ πάντων τῶν
ἁγίων προσκυνημάτων, καὶ ἰδίᾳ περὶ τῶν μερῶν, ἐν
οἷς ἐσταυρώθη καὶ ἐτάφη ὁ Σωτὴρ, ἐτήρησαν πι-
στῶς, καὶ μετέδωκαν ἀλληλοδιαδόχως εἰς ὅλους τοὺς
μετὰ ταῦτα Χριστιανούς· μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν
ἵσταμαι ἐπὶ τοῦ λόφου τούτου λαμβάνων τὰς σημει-
ώσεις καὶ ἔχων ἐνώπιόν μου πλῆθος λαοῦ διαφόρων
ἐθνῶν καὶ γλωσσῶν κλίνοντας γόνυ καὶ προσκυνούν-
τας, ἐτήρησαν, λέγω, καὶ μετέδωκαν πιστῶς καὶ
ἀδιαφιλνικῶς τὸν γνήσιον Γολγοθᾶν καὶ τὸν
γνήσιον Τάφον τοῦ Σωτῆρος. Ἐξ ἄλλου μέρους, αἱ
καταβλήθεισαι προσπάθειαι ἐκ μέρους τῶν εἰδωλολα-
τρῶν, ὅπως βεβηλώσωσι τοὺς ἱεροὺς τούτους τόπους,
ὑπῆρχαν τοσαῦται πεισικαὶ μαρτυρίαι περὶ τῆς γνη-
σιότητος αὐτῶν· ἰδίᾳ δὲ μέγιστα ἡ ὑπὸ τοῦ αὐτο-
κράτορος Ἀδριανοῦ ἀναστήλωσις τῶν εἰδώλων τῆς
Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Διὸς ἐπὶ τῶν κατ' ἐξοχὴν σε-
μνωμάτων τούτων τῆς Χριστιανικῆς κοινωνίας ὑ-

πῆρξεν ὅχι πλεον μαρτυρίαι, ἀλλὰ φωνὴ κραυγάζουσα
διηγετικῶς, «ἐνθαδε ἀκριβῶς ὑπάρχει ὁ τόπος τῆς σταυ-
ρώσεως καὶ τῆς ταφῆς τοῦ καταδικωμένου Ἰησοῦ
τοῦ Ναζωραίου».

Ἐκ τούτων πάντων ἐπιταί, ὅτι ἐὰν τὰ μέρη
ἐκεῖνα τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τοῦ Τάφου ἔμενον ἐπὶ 150
ἔτη χωρὶς οὐδενὸς μνημείου, δεικνύοντος ἀκριβῶς τὸν
τόπον, δὲν ἐξάγεται ὅτι καὶ ὁ τόπος ἦτο ἄγνωστος.
Οἱ Χριστιανοὶ καὶ κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα ἐγίνωσκον
ἀκριβῶς τὰ ἁγία μέρη ἐκ πιστῆς παραδόσεως, καὶ
μετέβαινον, καὶ ἐκλίνον γόνυ, καὶ προσκύνουν ἐκεῖ,
ὁποῦ καὶ προσεκάλεσαν τὴν βεβήλωσιν τῶν μερῶν
αὐτῶν ἐκ μέρους τῶν εἰδωλολατρῶν, καὶ μέγιστα
τὴν ἀνύψωσιν ἀγαλμάτων τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ
Διὸς ἐκ μέρους αὐτοῦ τοῦ αυτοκράτορος Αἰλίου Ἀ-
δριανοῦ, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ παραβιάσαι τοὺς Χρι-
στιανούς, ἵνα κλίνωσι γόνυ ἐνώπιον τῶν εἰδώλων, καὶ
προσκυνήσωσι τὸν Δία καὶ τὴν Ἀφροδίτην ἀντὶ τοῦ
Χριστοῦ. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ περιηγητὴς Σατωδριάνδος,
γράφων περὶ τῆς γνησιότητος τοῦ Γολγοθᾶ, εἶπε·
«ἡ μαρτία τῆς εἰδωλολατρίας ἐκήρυξεν ἀνὰ τὸν κό-
σμον τὴν μαρτίαν τοῦ Σταυροῦ, τὴν ὁποίαν μετὰ
πείσματος ἠγωνία νὰ κατακαλύψῃ καὶ ἐξορτάσῃ».
Ὅντως, δὲν ἦτο ποτε δυνατόν, οὔτε ἡ Ἀφροδίτη, οὔτε
ὁ Ζεὺς νὰ ἀνατρέψωσι τὸν Χριστόν, ἡ δὲ ἀδικία, ἡ
βεβήλωσις, καὶ ἡ ὕβρις ἐγένοντο στρατιῶται καὶ πι-
στοὶ φύλακες τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τοῦ Τάφου τοῦ Σω-
τῆρος, δεχθέντων τὰς προσβολὰς καὶ τὰς ὕβρεις χω-
ρὶς πρακτικοῦ ἀποτελέσματος, ὡς ὁ καθαρὸς χρυσὸς
μένει ἀνκαλλώτως, φέρων τὴν πραγματικὴν αὐτοῦ ἀ-
ξίαν καὶ ἐν τῷ πυρὶ, καὶ ἐν οἰδηροτάτοις ἀκαθάρτοις μέρει
ἂν καίται. Ὁ εἰδωλολατρικὸς Νόμος, ἀνεγερθεὶς ἐπὶ
τοῦ Γολγοθᾶ περὶ τὸ 126 ἔτος μ. Χ., ἐξηστράλισε
τὰς παραδόσεις, καὶ ὑπέδειξεν ἀκριβῶς τὸν βεβηλω-
θέντα διὰ τῶν εἰδώλων τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀφροδί-
της ἱερὸν τόπον εἰς τὴν μετὰ ταῦτα εὐσέβειαν τοῦ
πρώτου Χριστιανοῦ αυτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ
μεγάλου. Ἀλλως δὲ, καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἦσαν ἱκανοὶ
ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὅπως συντηρήσωσιν ἐκ τῆς παραδό-
σεως ἀναλλοίωτον τὴν γνησιότητα τοῦ ἱεροῦ τόπου.

Ἐκ τῆς ἱστορίας δὲ μαρτυρεῖται, ὅτι ἡ ἀγία Ἐ-
λένη, σκοποῦσα νὰ ἀνεγείρῃ ἱερὸν Τέμενος ἐπὶ τοῦ
Γολγοθᾶ, ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἀκριβῶς ἀπὸ
τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἐπήχθη ὁ Σταυρὸς. Ἡ πρώτη λοι-
πὸν ἐργασία τῆς εὐσεβοῦς αυτοκρατορίας ἦτο νὰ
ἀπαλλάξῃ τὸν τόπον τοῦτον ἐκ τῶν εἰδώλων καὶ
τοῦ εἰδωλολατρικοῦ Νόμου. Ἀκολουθῶς ἀπέκοψεν
ὅλα τὰ πλάγια μέρη τοῦ βράχου, τοῦ ἀπαρτίζοντος
τὸν λόφον τοῦ Γολγοθᾶ, τηρήσασα μόνον τὸ μέρος
ἐν ᾧ ἐπάγη ὁ Σταυρὸς, εἰς τρόπον, ὥστε μετῆλλα

Κλαυδία (Β'. Τιμ. α', 21).

Κλαυδιανή (Εν Μήλω. Schultze σ. 278).

Λυδία (Πράξ. ις', 14).

Λαμπαδία (Ν. Έκλόγ. σ. 119).

Λωίς (Β'. Τιμ. α', 5).

Μαρία ή Μαγδαληνή και Μαρία ή του Ιακώβου. (Μάρκ. ιε', 40).

Μαρία ή αδελφή του Λαζάρου (Λουκ. ι', 39).

Μαρία ή μητήρ του ευαγγ. Μάρκου (Πράξ. ιβ', 12).

Μαριάμ ή εν Ρώμη (Ρωμ. ις', 6).

Μάρθα ή αδελφή του Λαζάρου (Λουκ. ι', 39).

Μαριάμμη αδελφή του άποστ. Φιλίππου (Φεβρουαρίου 17).

Μακρίνα αδελφή του Μ. Βασιλείου. (Ν. Έκλόγ. σ. 108).

Μαρτίνα (Κραυζ. diakonissen, 3. σ. 319).

Νεοκαγόρη (Επί του Ύμνητου εις μονήν άγ. Ιωάννου Καρρέα) Πλάξ επιτύμβιος.

Νουβία (νοσηλεύουσα την Νάναν βασίλισσαν των Ιδίων (Γεωργιανών), και έλκύσασα εις την του Χριστού πίστιν. Ruf. Eccles. ist. X. 10. XI. 23. Πνεύμ. Θρησκ. σ. 198).

Όλυμπιάς (Σωζ. Έκκλ. Ιστ. VIII, 9. Νίκηφ. Κάλλ. Έκκλ. Ιστ. XIII, 24).

Ουετιανή (Ν. Έκλόγ. σ. 118).

Περσίς (Ρωμ. ις', 12).

Πλατωνίς (Καλοκαιρινή εν β. άγ. Φεβρωνίας Ιουνίου κε').

Πουπλία (Θεοδωρ. Έκκλ. Ιστ. III, 14).

Πρίσκιλλα (Πράξ. ιη', 18).

Σαλώμη (Μάρκ. η', 3. ις', 1).

Σουσάννα (Λουκ. η', 2. κδ', 10).

Συντύχη (Φιλίππου δ', 2).

Τατουβία (Ιγν. Έπιστ. προς τον Σμύρ. XIII).

Τρύφαινα και Τρυφώσα (Ρωμ. ις', 12).

Φοίβη (Ρωμ. ις', 1).

Χλόη (Α'. Κορ. α', 11).

Ταυτα εν περιλήψει περί των αρχαίων Διακονιστών, οι οποίαι, περιφρονήσασα τον κόσμον και τα του κόσμου, δι' όλου αυτών του βίου τον άγωνα τον καλόν ήγωνίσαντο, κατά τον Απόστολον, τον δρόμον τετελέκασι, την πίστιν τετηρήκασι, και νυν άναμένουσι τον της δικαιοσύνης στεφανον, ον αποδώσει αύταις ο Κύριος, εν εκείνη τη ήμέρα, ο δίκαιος κριτής.

Έκ των του Γ. Λ α μ π ά κ η
κατ' επιτομήν.

ΕΠΙΚΡΙΣΙΣ

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΙΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΤΩΝ ΕΛΑΙΩΝ.

Έν Μασσαλίχ την 12 Αυγούστου 1888

Σεβασμιώτατε συντάκτη της «Σιών»,

Η άνάγνωσις της άπαντήσεως, ήν δίδετε εν τω υπ' αριθ. 363 φύλλω εις την εκ Κύμης έρώτησιν, «Περί της αναλήψεως του Χριστού επί του όρους των Έλαιών», παρεκίνησέ με να απευθύνω ύμιν, μετά του προσήκοντος σεβασμού, τας κατωτέρω παρατηρήσεις, έλπίζων, ότι θέλετε καταχωρίσει αύτας εν τη αξιολόγω ύμων έφημερίδι.

Ουδέμία σχέσις ύπάρχει μεταξύ της προφητείας του Ζαχαρίου και της εις ουρανούς αναλήψεως του Κυρίου ύμων. Ο προφήτης, από του 9ου έδαφ. του ιγ'. κεφ. μέχρι τέλους του ιδ', περιγράφει: α. την παρά του Ισραήλ άπόρριψιν του Μεσσία, β' την ποιήν, ήτις θα έπακολουθήσῃ αύτην, και γ' την επιστροφήν του λαού τούτου, ήτις θα λάβῃ χώραν κατά τον ύπό του Θεού όρισθέντα χρόνον (ιδ. προς Ρωμ. έπιστ. κεφ. ια', 25—26).

«Ρωμαία εξέγέρθητι επί των ποιμένα μου και επί άνδρα πολίτην μου, λέγει Κύριος Παντοκράτωρ! πάταξον τον ποιμένα, και διασκορπισθήσονται τα πρόβατα της ποιμένης κ.τ.λ.». Ο Σωτήρ ύμων εφηρμόσεν εις έαυτον εν μέρει την προφητείαν ταύτην, προβλέπων, ότι μετ' όλίγον έμελλε να εγκαταλειφθῇ παρά των μαθητών αύτου, μετά την σκηνήν του Γεθσημανή (ιδ. Ματθ. κς', 31 και Μάρκ. ιδ', 27). Άλλά και ύπό άλλην έποψιν ή προφητεία

αυτή έπληρώθη. Ο σκληροτράχηλος λαός του Ισραήλ, επάταξε «τον ποιμένα τον καλόν» και επέσυρεν έφ' έαυτου την δικαίαν όργην του Θεού: οι Ρωμαίοι διεσκορπισαν «το ύπολειφθέν τρίτον», το όποιον «έδοκιμάσθη διά πυρός» και δοκιμάζεται ακόμη «άχρις ου πληρωθώσι καιροί έθνών» (Λουκ. κς', 24).

Εις τα επόμενα έδάφια περιγράφει ο προφήτης την μετάνοιαν και επιστροφήν του Ισραήλ, εις δε τα κατόπιν, διά λίαν ποιητικού ύφους, την επέμβασιν του Κυρίου, προς άπολύτρωσιν του λαού αύτου. Ο έχθρικώς τῷ Θεῷ διακείμενος κόσμος επιχειρεῖ τελευταίαν κατά του Ισραήλ άπόπειραν κυριεύει και διαρκάζει την Ιερουσαλήμ· άπάγει εις αιχμαλωσίαν το ήμισυ της πόλεως· ο Κύριος έρχεται τότε προς βοήθειαν αύτου. Όπως εν τῷ καιρῷ της άπειθείας ο Θεός έβοήθησε τα έθνη κατά του Ισραήλ, ούτω βοηθήσῃ ήδη τον Ισραήλ εναντίον των έθνών, μετέρατῃ και σημεῖα. Όπου ο Θεός θέτει τον πόδα Αύτου, ή γῆ τρέμει και διασχίζεται, τα όρη σειονται και καπνίζουν, οι βουνοί σαλεύονται, αι πέτραι συντρίβονται (Έξοδ. ιδ', 18. Κριταί ε', 5. Ψαλμ. ξξ', 9 και ργ', 32. Γ'. Βασιλειών ιδ', 11. Ναούμ α', 5).

Τοιαύτη μοί φέρεται, κατά την ταπεινήν μου γνώμην, ή μάλλον προς το πνεύμα της Γραφής συνάδουσα έρμηνεία του μέρους τούτου της προφητείας του Ζαχαρίου. Το όρος των Έλαιών δέν διεσχίσθη κατά την άνάληψιν του Σωτήρος ύμων· αν τοιοῦτον τι υπερφυσικόν γεγονός έλάμβανε χώραν, θα έγνωρίζομεν τούτο είτε εκ του κατά Λουκάν Ευαγγελίου, είτε εκ των Πράξεων, ένθα περιγράφεται τόσο ον γλαφυρώς ή άνόδος του Κυρίου ύμων προς τον ουράνιον Αύτου Πατέρα. Ο ποιητής του τροπαρίου, του δόντος άφορμήν εις την εκ Κύμης έρώτησιν, συνετάξεν άναμφιβόλως αύτό, υπ' όλην έχων την προφητείαν του Ζαχαρίου, άλλα κακώς λίαν ένόησεν αύτην, προκατειλημμένος ών εκ της επικρατούσης παρά τοις αρχαίοις ιδέας, ότι ο Άδης εύρίσκετο εις το κέντρον της γῆς.

Διατελώ μετά βαθυτάτου σεβασμού.

Θεοχ. Ν. Βασιλείου.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Το παρελθόν Σάββατον ο βασιλεύς άνήγγειλε τῷ προέδρῳ του ύπουργικου συμβουλίου τους άρραβῶνας της θυγατρὸς αύτου Άλεξάνδρας μετά του Μεγάλου Δουκὸς της Ρωσίας Παύλου διά της εξῆς επιστολής:

«Κύριε πρωθυπουργέ,

Χαίρων άγγέλλω ύμιν τους άρραβῶνας της προσφιλοῦς μοι θυγατρὸς Άλεξάνδρας μετά της Α. Α. Υψ. του Μεγάλου Δουκὸς της Ρωσίας Παύλου Άλεξάνδροβιτς.

Έν Αθήναις τῇ 29 Οκτωβρίου 1888.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ»

Επί τῷ χαρμούνῳ τούτῳ άγγέλλεται και ή «Σιών» μετέχουσα της πανελληνίου ευφροσύνης, εύχεται τῷ Πανηγύθῳ Θεῷ, ίνα εύλογήσῃ τους άρραβῶνας της ύψηλῶν τούτων προσώπων, διωρήσῃται αύτοις ύγιαν, ευδαιμονίαν και μακροβιότητα, και Άγγέλω άγαθῷ συνοδεύσῃ αύτους δι' όλου του βίου αύτων.

—Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Διονύσιος, καθ' ά έγραψαν αι της Κωνσταντινουπόλεως έφημερίδες, απέσχε της επισήμου τελετής, της γενομένης επί τῇ εικοσιπενταετηρίδι του βασιλέως, άλλ' οὔτε εις τον βασιλέα διεδίδασε συγχαρητήρια επί τῷ αἰσίῳ τούτῳ γεγονότι.

—Μουσικά Έκκλησιαστικά εκθέματα εις τα Όλύμπια. Η «Σιών» εύχαρίστως άγγέλλει, ότι ο εκ Ζακύνθου κ. Π. Γριτσάνης, μουσικοδιδάσκαλος της εν Άλεξανδρείᾳ Έλληνικής Κοινότητος, συνέταξε προς εκθεσιν εις τα Όλύμπια χειρόγραφον βιβλίον ύπό τον τίτλον «Μελωδία της καθ' ήμῃς Έκκλησίας, γεγραμμένη διά των δύο σημειογραφιών, Έκκλησιαστικής τε και Ευρωπαϊκής, εν τετραφώνῳ δε άρμονίᾳ διεγρυθμισμένη ως δοκίμια της Έκκλησιαστικής μουσικής κατά το τετραφώνον».

Έν τῷ βιβλιαρίῳ τούτῳ εἰσι συντεθειμένα άσματα τινά της θείας Λειτουργίας από του «Άγιος ο Θεός»

και καθεξῆς κατά τους Ήχους της Έκκλησίας, ως σχεδιασμένα.

Τα άσματα ταυτά εἰσι γεγραμμένα δυσί σημειογραφίαις, τῇ Ευρωπαϊκῇ προς την δεξιάν σελίδα του βιβλίου, και τῇ Έκκλησιαστικῇ προς την άριστεράν σελίδα.

Τα δὲ της Ευρωπαϊκής σημειογραφίας γεγραμμένα άσματα έχουν προσέτι και σά λοιπά της άρμονίας μέρη τετραφώνως κατεστρωμένα, τα δὲ διά της Έκκλησιαστικής σημειογραφίας εἰναι γεγραμμένα μόνον κατά μελωδίαν, άνεπιτηδείου οὔσης της μουσικής σημειογραφίας προς γρηρὴν άρμονίας.

Τὸ χειρόγραφον τούτο βιβλίον μεθ' έτέρου άρτίως υπ' αύτου εκδοθέντος εν Αθήναις μουσικῷ έργου, κομψῶς δεδεμένα, παρέδωκεν εις την Όλυμπιακήν Έκθεσιν, περί ὧν έλαβε την σχετικὴν απόδειξιν, ως πάντες οι εκθέται, ὧν τα έργα εγένοντο δεκτά.

Επισυνάπτομεν εις τα όλίγα ταυτα τον βραχύν πρόλογον, ον ο κ. Γριτσάνης προέταξεν εν τῷ εἰρημένῳ χειρογράφῳ βιβλιαρίῳ.

Πρόλογος τοις Σεβαστοῖς Έλληνοδίκαις

Η εκθεσις των μετα χειρὸς τούτων Έκκλησιαστικῶν άσμάτων σκοπεῖ υποδείξαι δι' όλίγων σχεδιασμάτων, τίνι τρόπῳ ή μουσική της ήμετέρας Έκκλησίας θα ήδύνατο να προσυπολάβῃ την άρμονίαν, άνευ παραλλαγῆς του άρετύπου χαρακτήρος αύτης.

Γνωστόν εἰστιν, ότι από πολλῶν ετών, ιδίως δὲ από της άναγεννήσεως της Ελλάδος, μεταξύ των άναφυνέντων διαφόρων ζητημάτων, των εις τον νέον πολιτικόν βίον του έθνους άφορώντων, υπῆρξεν οὐκ έλασσον και το της καθ' ήμῃς μουσικής και μάλιστα της Έκκλησιαστικής.

Περί του ζητήματος τούτου πολλά έρρέθησαν και εγράφθησαν· το δὲ ζήτημα τυγχάνει έτι αλυτον. Κατά περιόδους μετά θερμού πόθου άναμοχλεύεται τούτο, έφ' ὃ διάφοροι συζητήσεις και διατριβαί περί τούτου άντιτίθενται.

Εις το ζήτημα τούτο κατά τας άσθενείς μου δυνάμεις έλαβον και εγὼ πρό ικανῶν ετών μέρος τι ενεργείας, συντασσόμενος τῇ μεσάζουσῃ και συντηρητικῇ μερίδι, μήτε την περάσσειν παραβλέπων, μήτε την των νεωτέρων χρόνων τέχνην άποδιοπομπεύμενος, έχων υπ' ὅψει, ότι ή μουσική, ως τέχνη, δέν έχει άποστολήν μόνον θρησκευτικήν, άλλ' ότι άναγκαιοῖ και κατά πλείστας διαφόρους του ανθρωπίνου βίου περιστάσεις.

Έν τῷ ζητήματι της Έκκλησιαστικής μουσικής πρόσκομμα οὐχί μικρόν χωρεῖ εις το μέσον ή άμφιβολία μή, άσπαστῆς γενομένης της άρμονίας, άπολεσθῶσιν οι καλούμενοι Οκτῷ Ήχοι των Έκκλησιαστικῶν άσμάτων, ή μή παραλλάξῃ τι των εν χρήσει τριῶν γενῶν της μουσικής, Δικτονικοῦ, Χρωματικῶ και Έναρμονίου.

Ο τοιοῦτος δῶμος φόβος δέν να εκλίπη, διότι διά της τέχνης, δύναται να διατηρηθῶσι τα μεν μετ' ακριβοῦς άκεραιότητος, τα δὲ κατά μεγίστην προσέγγισιν.

Τοιαύτης δὲ τινος έναρμονίου διαγρυθμίσεως γενομένης, ή ψαλμωδία της Έκκλησίας θα προσκτήσῃται τι το ύψηλόν και μεγαλοπρεπὲς εν τοῖς Ναοῖς, άφ' έτέρου, μή διαφέρουσα καθ' ολοκληρίαν της εν τῷ βίῳ εν χρήσει παντοίας κοσμικής μουσικής, θα εισαχθῇ έτι εις τε τα σχολεία και αύτας τας ελληνικὰς οικογενείας. Οὔτω δὲ πολλοί ύμνοι της ήμετέρας Έκκλησίας γενήσονται γνωστοί τοῖς πᾶσιν, εν ὃ σήμερον μένουσι περιωρισμένοι και σχεδόν άγνωστοί τῷ λαῷ, μη συμμαχούσης της Έκκλησιαστικής μουσικής σημειογραφίας και της μονοτονῶν διαγρυθμίσεως του μέλους προς γενικὴν διάδοσιν αύτων και εκτός των ιερῶν Ναῶν.

Τοιούτων φρονημάτων έμπορούμενος παρίστημι τα παρόντα όλίγα (καίτοι έχω πολλά άλλα κατά το τετραφώνον συντεθειμένα) εκκλησιαστικά άσματα, εἰς αἰτούμενος την δικαίαν κρίσιν των σεβαστῶν Έλληνοδικῶν, άφορώντων οὐχί εις το ποσόν των άσμάτων, άλλὰ προς τον δι' αύτων επιδιωκόμενον σκοπόν.

Μετά σεβασμοῦ και ύπολήψεως

Π. ΓΡΙΤΣΑΝΗΣ μουσικός.